

ESIETENDUS: sõna ja lauluga etendus mõjub erksalt Estonia klassikakeskse balleti taustal

Karge ja lakooniline "Tuleingel"

Renata ulmeline igatsus Tuleingli järele viib ta lõpuks tuleriidale

ballett

TULEINGEL

Lavastaja: Mai Murdmaa

Peaosades: Kaie Kõrb, Viesturs Janson

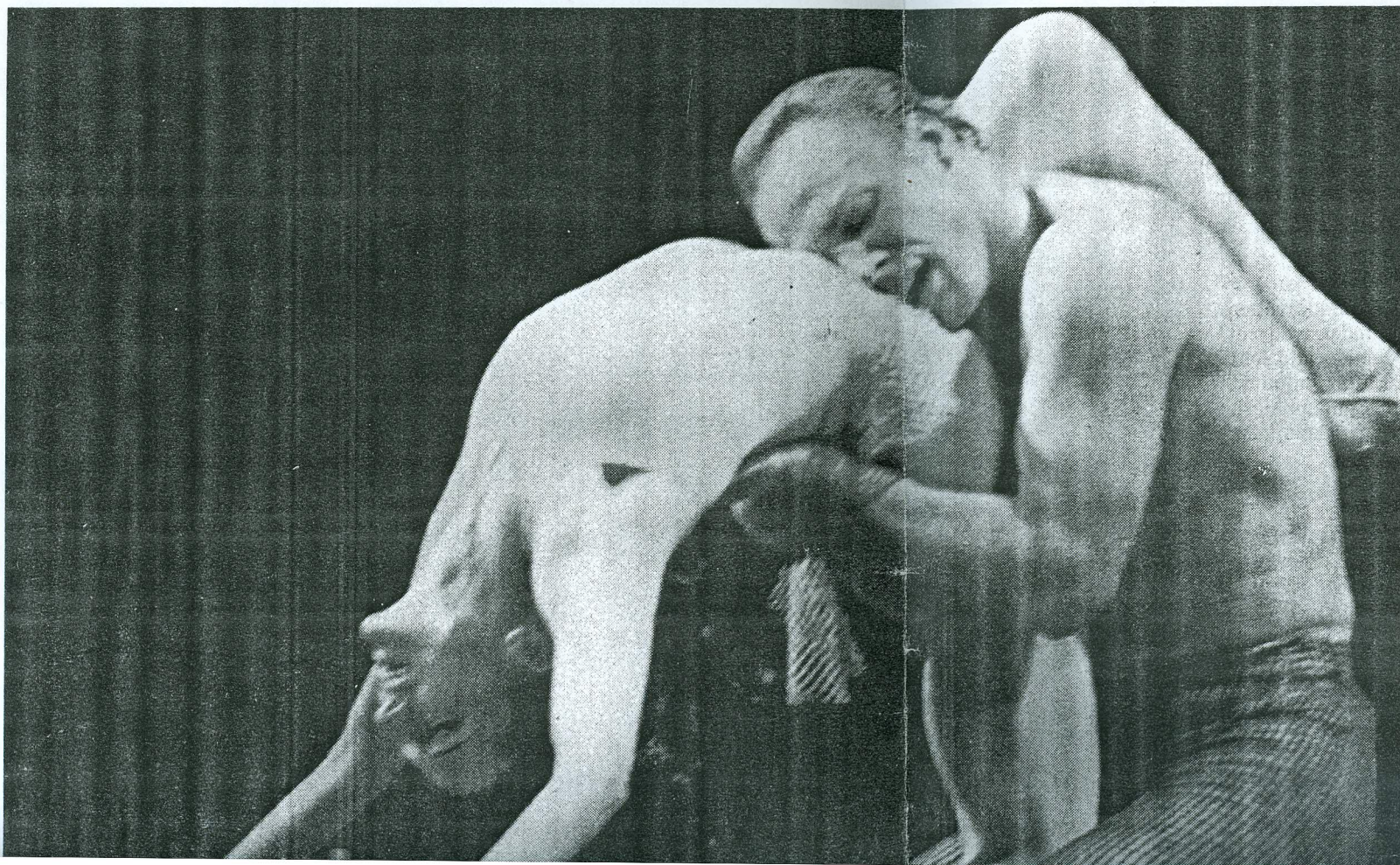
Esiendus 25. septembril Estonia teatris

HEILI EINASTO

tantsukriitik

Mai Murdmaa looming keskendub inimese igatsusele ideaali järele, ideaalse ja reaalse maailma kokkupõrkele. Nii pikendab äsja esietendunud "Tuleingel" varasemat jada "Joanna tentatist" "Kuritöö ja karistuseni", pakkudes võimalust taas kohtuda tuttava probleemistiku ja selle koreograafilise lahendusega.

Kuigi ka "Tuleinglis" on olemas looline alge Renata otsingust lapse- na unesnähtud Tuleinglist, neu kohtumisest teda armastama hak- kava ja ustavalt saatva Rup- rechtiga, kloostri- minekust ja surmast tuleriidal, on see lavastus- likult teisejärguline. Põhirõhk on kangelannal, tema elamustel, näge- mustel, tunnetel, mis toituvad kõigest ülejäänust.

Mai Murdmaa looming keskendub inimese igatsusele ideaali järele, ideaalse ja reaalse maailma kokkupõrkele. Nii pikendab äsja esietendunud "Tuleingel" varasemat jada "Joanna tentatist" "Kuritöö ja karistuseni", pakkudes võimalust taas kohtuda tuttava probleemistiku ja selle koreograafilise lahendusega.

Kuigi ka "Tuleinglis" on olemas looline alge Renata otsingust lapse- na unesnähtud Tuleinglist, neiu kohtumisest teda armastama hakka- va ja ustavalt saatva Ruprechtiga, kloostri- sse minekust ja surmast tuleriidal, on see lavastuslikult teisejärguline. Põhirõhk on kangelannal, tema elamustel, nägemustel, tunnetel, mis toituvad kõigest ülejäänust.

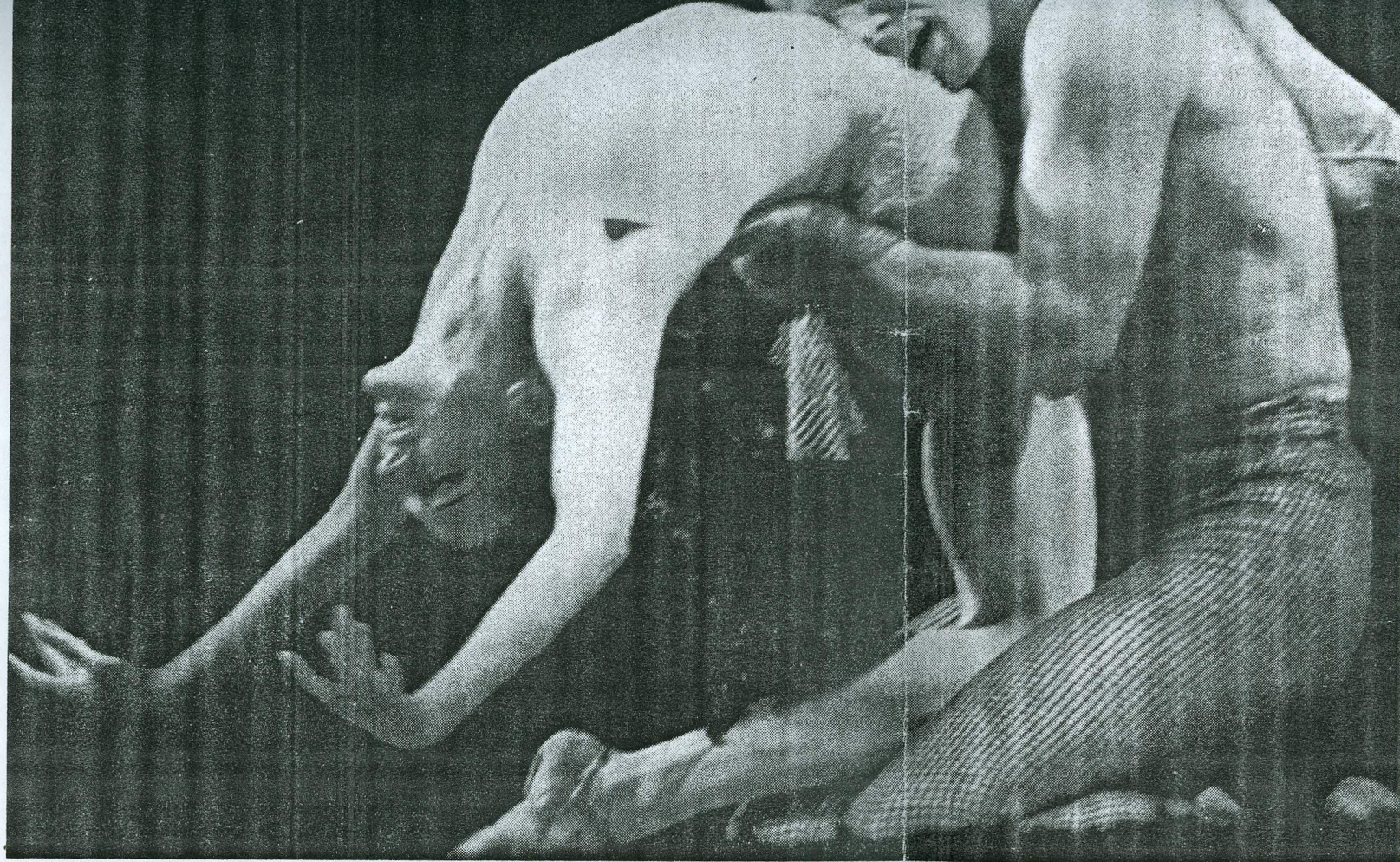
Kaie nõtkus, Jansoni raskepärarus

Koreograafiliselt on etenduses kaks teineteist täiendavat, kuid stiililiselt erinevat tasandit. Solistidele loodud tants lähtub nende pindmistest, silma esmapilgul haaravatest võimetest: nii on Renata rollis ohtralt ekspluateeritud Kaie Kõrbi lahtist hüpet, tema pikki nõtkeid käsi ja jalgu, välist haprust ja sihvakat joont; Ruprechtis aga on Viesturs Jansoni raskepärast ja teatavat tahumatust.

Liikumissõnavara lähtub Skrjabini muusika (klaveril Anneli Tohver ja Aldis Liepinš) meloodiajoonest, toetub äratuntavalt neoklassikale, kuid rakendab seda vabamalt ja pehmemalt, varieerides pidevalt paari juhtmotiivset liigutust.

Peaosalisi täiendavad ja neile vastanduvad poolpantomiimsed, välisele karakterile baseeruvad rollid, nagu Tatjana Järvi Ennustaja ja Andrus Kämber Heinrich.

Teise koreograafilise tasandi

Renatale (Kaie Kõrb) jääb väheks rüütel Ruprecht (Viesturs Jansons) kõigega leppivast armastusest.

RAUNO VOLMAR

loob rühm, kelle funktsioon teoses on antiiktragöödiale sarnaselt kommenteeriv ja mis on lahendatud valdavalt rütmistatud argiliikumise, kõnni ja jooksuga, samuti lakooniline ja üht motiivi teisen- day, helitaustaks kas rühma enda tekitatud hääled, vaikused või muud helid.

Rühma täiendab laulev talunaine Leili Tammel, kes etenduses täidab kahest rolli: ühelt poolt on ta igavesti armastav ürgnaine-ema, teiselt poolt aga mälukandja, kes juhatab sisse järgneva episoodi Renata elust. Rühma ja solistide kok-

kupuuted etenduses on minimaalsed, välja arvatud viimases pildis, kus rühm on Renatat söövateks tuleleekideks ja tants on klassikale toetuv.

Valgus igavikus

Kuigi üldjoontes põhjalikult komponeeritud, on sisse sattunud mõned nn roosad kindad, s.t tähenduslikkust taotlevad, kuid tegelikult tühjad ja tarbetuna tunduvad elemendid. Selliseks oli näiteks suitsetavaid, ilmselt langenud naisi kujutav stseen, mis tundus olevat

lihtsalt augutäide. Ka eeslava keskel asuv kaev jäi omaette esemeks, selle olemasolu polnud mitte mitmetähenduslik sümbol, vaid lihtsalt üks "roosa kinnas".

Murdmaa etendused on üha enam sünkreetilised, s.t eri teatritahendeid kasutavad – seekord oli peale varasemast tuttava vokaali (Leili Tammel), veel sõna (Kaie Kõrbi loetud, helilindilt tulev Renata lapsepõlve käsitlev tekst), muidugi ka valgus ja kujundus. Seekord küll tundub, et kunstnik Andris Freibergs ja valguskunstnik Lloyd Sobol on lähtunud eri näge-

musest. Freibergsi värvilaiguline telliserein ja peaosaliste kostüümide pole ilmselt loodud renessansiaegse Euroopa atmosfäärist lähtudes ning mõjuvad paiguti suisa kohalt. Lloyd Soboli valgusega loodud ruum seevastu rõhutab teose vaimset aspekti ja selle igavikulisi probleeme, eriti meelde jääv on kloostri- steen ja teose lõpp.

Etendus tervikuna sobib oma karguse, lakoonilisuse ja nüüdis- aegse liikumiskeelega tasakaalusta- ma meie Rahvusoooperi klassika- list balletirepertuaari.